

De Onderwijscommissie

Frank Joosten en Hans van Overhagen

Samenstelling en werkwijze van de Onderwijscommissie

In de Onderwijscommissie zijn veel geledingen van de NVvR vertegenwoordigd. Het Concilium is vertegenwoordigd, evenals het bestuur van de vereniging in de persoon van de penningmeester. De voorzitter van de subcommissie Examens is tevens lid van de Onderwijscommissie. Het 'hart' van de Onderwijscommissie wordt gevormd door de (aanstaande) cursusleiders. Zij vertegenwoordigen de verschillende secties en werkgroepen die binnen de vereniging in deelgebieden van ons vak actief zijn. Het betreft de secties en werkgroepen (in willekeurige volgorde):

1. Neuroradiologie
2. Hart en vaten
3. Skelet en bewegingsapparaat
4. Acute radiologie
5. Uroradiologie
6. Interventieradiologie
7. Hoofd- en halsradiologie
8. Gastro-enterologische radiologie
9. Kinderradiologie
10. Mammografie
11. Stralingshygiëne
12. Thorax

Deze werkgroepen en secties zijn in wisselende mate bezet en actief, maar bereiden de sandwichcursussen inhoudelijk voor en adviseren over de toetsstof voor de voortgangstoets. Daarnaast kan hen over alle zaken om advies gevraagd worden, zoals onlangs voor het vaststellen van de eindtermen voor de opleiding met betrekking tot hun deelgebied. Ook is een vertegenwoordiger van de Juniorleden lid van de Onderwijscommissie; deze geeft namens de assistenten een mening over de cursussen en de ontwikkelingen rond de examens.

De voltallige commissie vergadert drie keer per jaar inhoudelijk over met name de sandwichcursussen en de voortgangstoets. Het dagelijks bestuur, bestaande uit de voorzitter, secretaris, de voorzitter van de subcommissie Examens en de secretaresse van de vereniging, vergadert bijna elke week, meestal telefonisch, en handelt de lopende zaken af.

Taken van de Onderwijscommissie

Volgens het reglement (zie het jaarboek) heeft de Onderwijscommissie de volgende taken:

1. Het organiseren van bij- en nascholingscursussen en toetsen voor assistenten in opleiding tot radioloog en het vaststellen van de toetsstof voor de assistenten in opleiding
2. Het organiseren van nascholingscursussen voor radiologen
3. Het benoemen van cursusleiders

4. Gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur omtrent bij- en nascholing geven
5. Het bestuderen van de wetenschappelijke en algemeen vormende aspecten van de bij- en nascholing van radiologen en assistenten in opleiding

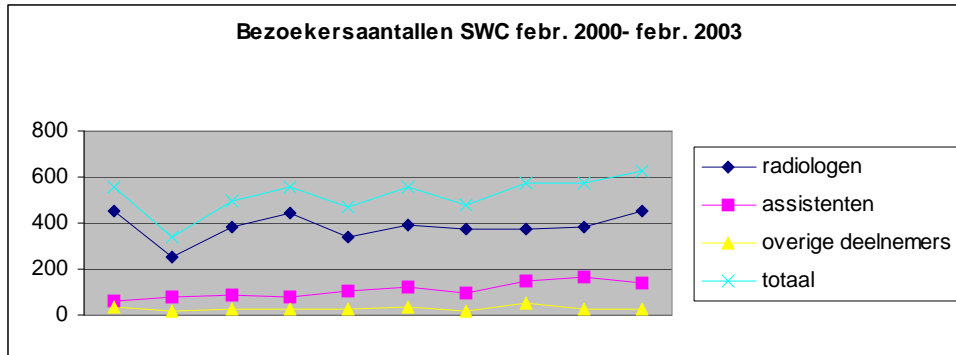
Examens/voortgangstoets

Zoals in de inleiding van dit themanummer is aangegeven bestaat de kern van de sandwichcursussen uit tien deelgebieden van de radiologie. Daarmee was er een directe link met de examens die diezelfde gebieden bestreken. Op deze vorm van examineren viel veel af te dingen. Het leidde tot te gedetailleerde examens en gaf te weinig beeld van de vorderingen van de individuele assistent gedurende zijn opleiding. De examens zijn recent omgevormd tot een voortgangstoets. Hierop zal de voorzitter van de subcommissie Examens elders in dit themanummer verder ingaan.

De sandwichcursus

De laatste jaren heeft de Onderwijscommissie veel nagedacht over de vorm en inhoud van de sandwichcursus. Voor wie wordt het georganiseerd en met welk doel? Belangrijk om te beseffen is dat de sandwichcursus voor twee doelgroepen met een verschillende achtergrond wordt georganiseerd. De zittende radioloog wil graag door 'topdocenten' worden bijgeleerd over voor de dagelijkse praktijk zinvolle onderwerpen. Vele radiologen zijn internationale cursussen met vermaarde sprekers gewend en stellen derhalve terecht hoge eisen aan inhoud en presentatie. De assistenten willen onderwijs dat aansluit bij het punt dat ze in hun opleiding hebben bereikt, dat ze goed voorbereidt op de voortgangstoets en dat tevens aanvullend is op het onderwijs dat ze al in hun eigen opleidingsinstelling krijgen.

Van het aantal deelnemers aan een sandwichcursus is circa 80% radioloog en 20% assistent. Het deelnemersaantal schommelt de laatste jaren tussen de 400 en 600, met als hoogtepunten 626 deelnemers aan de laatste AFIP-cursus februari 2003 (zie *Figuur 1*) en 648 bij G-E in 2003.

Figuur 1: Bezoekersaantallen sandwichcursussen februari 2000 t/m februari 2003

Bij het vaststellen van de inhoud van een cursus zijn voor de Onderwijscommissie de samenstelling van het gehoor en de kritiek die ze krijgt middels de evaluatieformulieren de belangrijkste uitgangspunten. Basisonderwerpen moeten uitgebreid behandeld worden, en topspecialistische onderwerpen mogen niet de overhand krijgen. Toch willen radiologen ook op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen, die misschien niet meteen in hun praktijk zullen worden toegepast maar wel potentie hebben. Ten slotte is het ook de bedoeling dat de sandwichcursussen zichzelf terugverdienen, wat in het algemeen ook gelukt.

Het lijkt er soms op dat onderwijs aan arts-assistenten niet te combineren is met nascholing aan radiologen. Gelukkig zijn de cursussen door de diversiteit aan onderwerpen wel zo samen te stellen dat er 'voor elck wat wils' is. Desondanks is de Onderwijscommissie van mening dat het goed is te differentiëren. Het organiseren van meer specifieke cursussen op een deelgebied buiten de 'grote 10' is daar een voorbeeld van. Hierdoor zijn wij in staat actuelere onderwerpen te presenteren en dieper op sommige delen in te gaan. Zo wordt volgend jaar de cursus 'Multidetector spiraal CT en MR' georganiseerd. Dit is geen basiscursus, maar gezien de geweldige mogelijkheden van deze technieken een unieke gelegenheid om alle aspecten uitvoeriger te belichten dan in een orgaangerichte sandwichcursus mogelijk is.

De cursus 'Beeldvormende Techniek en Stralingshygiëne' is als zelfstandige cursus geschrapd. Het belang van deze cursus schat de commissie nog steeds heel hoog in, maar de tweedaagse cursus werd door de cursisten slecht bezocht en beoordeeld. Omdat de Onderwijscommissie deze onderwerpen toch essentieel vindt als bij- en nascholing, worden deze onderwerpen nu in elke cursus in een of meer bijdragen behandeld. Ten slotte zal tijdens de zomercursus van 2004, met Erik Beek als cursusleider, een interactieve sandwichcursus ten behoeve van de assistenten in opleiding worden geïntroduceerd. Met deze cursus, waarin door vrijwel alle werkgroepen wordt deelgenomen, wordt gehoor gegeven aan de trend om onderwijs in kleinere groepen te geven. De Onderwijscommissie kijkt dus ook inhoudelijk en onderwijskundig voortdurend naar de eigen cursussen.

Gezien de grote belangstelling met soms meer dan 600 bezoekers is het traditionele hoorcollege vaak de enige mogelijkheid. Hier kleven, didactisch gezien, meerdere nadelen aan. Met interactieve participatie is het rendement voor de cursist hoger. Daarom heeft de Onderwijscommissie het laatste jaar met cursussen mammografie en kinderradiologie een stelsysteem gebruikt. Doordat de deelnemers gevraagd wordt een antwoord te geven, wordt actief na- en meedenken gevraagd. Volgens de enquête bleek het stemmen gewaardeerd te worden en werden de voordrachten levendiger.

Sandwichcursus, de rol van de cursusleider

De voorbereiding van een cursus begint in feite als de vorige is afgelopen, dus vijf jaar voordat deze daadwerkelijk gehouden wordt. Het aantrekken van een nieuwe cursusleider op voordracht van de betreffende werkgroep, inclusief de vorige cursusleider, is een belangrijke eerste stap. Een cursusleider bepaalt in belangrijke mate het 'gezicht' van de werkgroep en de cursus zelf. Hieronder volgt een deel van de instructie die de kersverse cursusleider ontvangt:

Beste cursusleider.....

1.Als cursusleider formeert u om u heen een werkgroep van radiologen met belangstelling voor uw vakgebied. Vraag of ze u willen helpen met de voorbereidingen op de komende sandwichcursus

.....De Onderwijscommissie, waarvan u nu lid bent, vergadert 3x per jaar..... U wordt dan gevraagd om mee te denken met de activiteiten van de Onderwijscommissie en neemt deel aan het vormgeven van de bij- en nascholing aan radiologen en arts-assistenten voor de langere termijn. Tevens evalueert u dan met de andere cursusleiders de huidige en voorafgaande sandwichcursus. De inbreng van de cursusleiders op deze vergadering is voor het dagelijks bestuur van de Onderwijscommissie (bestaande uit de voorzitter, secretaris, voorzitter subcommissie Examens en de secretaresse van de Onderwijscommissie) onontbeerlijk voor hun werk.

Tips voor het voorbereiden van een sandwichcursus:

- Begin op tijd.
- Doe niet alles zelf, maar schakel van begin af aan uw medewerkgroepleden in.
- Bedenk met de werkgroep een helder format, rode draad die herkenbaar is gedurende de twee dagen. Breng dat bijvoorbeeld onder in clusters of hoofdonderwerpen en werk dat dan uit.
- Zoek sprekers bij uw onderwerp. Houd het doel van de keuze voor dit onderwerp voor ogen en breng dit over bij de spreker. Laat u niet verleiden door de naam of faam van de spreker, maar bedenk of deze spreker aan het doel van uw sandwichcursus beantwoordt!
 - Is de spreker didactisch goed?
 - Wat zijn de kwaliteiten van de spreker: basaal, klinisch, wetenschappelijk, specialistisch...?
-De Onderwijscommissie wil dat de bijdragen aan de sandwichcursus een duidelijk omschreven doel hebben. Wat moeten de cursisten leren, weten, meenemen? Instrueer daarom de spreker om met een heldere boodschap te komen. Formuleer de conclusies als 'take-home messages'.
- Neemt u onervaren sprekers, laat ze dan oefenen – bijvoorbeeld voor uw werkgroep.
- Neem kennis van de opmerkingen n.a.v. bijdragen aan de sandwichcursus in het verleden. Het secretariaat heeft een aantal reacties van cursisten gebundeld, en die zijn ter lering beschikbaar...

De positie van een cursusleider is dus niet de vacature waarnaar iedereen zou kunnen solliciteren. De cursusleider wordt door de algemene ledenvergadering op voordracht van de Onderwijscommissie gekozen. Behalve het organiseren van een sandwichcursus zijn de taken van een cursusleider het verzorgen en updaten van een aanbevolen literatuurlijst voor de assistenten, het onderhouden van contacten met de overige cursusleiders en het adviseren van het dagelijks bestuur van de Onderwijscommissie.

De toekomst

Het organiseren van de sandwichcursussen en de voortgangstoets zullen de hoekstenen blijven van het werk van de Onderwijscommissie. De voortgangstoets draagt mogelijkheden in zich om verder uitgebouwd te worden naar een praktisch en visueel examen. Hierbij moet ook gedacht worden aan de mogelijkheden van het internet. Na een goede consolidatie van de toets zal hiermee worden begonnen. Het onderhouden en vernieuwen van de sandwichcursussen is een blijvende taak. De uitgangspunten zijn duidelijk: wat succesvol is moet behouden blijven, dus het huidige format voldoet. Daarnaast is het van belang aandacht te besteden aan de assistenten, voor wie grootschalig onderwijs niet altijd ideaal is. Daarom start de Onderwijscommissie volgend jaar met een cursus alleen voor assistenten: kleinschaliger, met directer contact tussen cursist en docent. De bedoeling is om, op termijn, onderscheid te maken tussen jongere en ouderejaars assistenten in het aanbod van de lessen. Tevens komt er een nieuwe generatie artsen aan die met een vernieuwd curriculum de geneeskunde hebben bestudeerd. Aansluiting met dat curriculum in de vorm van aangepaste onderwijsmethoden moet worden onderzocht. Hiertoe zal nog veel kennis binnen de vereniging moeten komen, vooral via de docenten van de diverse academische centra die daar al mee vertrouwd zijn.

Voor de nascholing van radiologen zal naast de gebruikelijke sandwichcursussen aangaande de deelgebieden (in 2004 Acute radiologie, in 2005 Hart en Vaten en Skeletradiologie) gezocht blijven worden naar aansprekende en actuele onderwerpen. In 2004 zal dat de cursus 'Multidetector CT en MR' zijn. In 2005 komt er weer een editie van de 'AFIP in Holland'-serie.

Bij- en nascholing is een zaak die permanent onderhoud vraagt van ieder individu, maar ook van de organisatie, i.c. de Onderwijscommissie. De Onderwijscommissie zal zich continu moeten bezighouden met reflecteren op voorafgaande cursussen en examens om verbeteringen te bewerkstelligen en initiatieven blijven ontplooiën om aansluiting te vinden met de moderne onderwijsmethoden. Ook de Onderwijscommissie is een 'lerende' commissie.

Dr. F.B.M. Joosten – secretaris Onderwijscommissie
Dr. H. van Overhagen – voorzitter Onderwijscommissie

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.